

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری

جهد علمی در حوزه سلامت (۵)

راهبردها و پروژه‌های
معاونت تحقیقات و فناوری
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
به منظور تحقق نقشه جامع علمی و برنامه پنجم توسعه کشور

تدوین: دکتر مصطفی قانعی
دکتر اصغر عبادی‌فر

سرشناسه: قانع، مصطفی، ۱۳۴۱

عنوان و نام پدیدآور: راهبردها و پروژه‌های معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ به منظور تحقق نقشه جامع علمی و برنامه پنجم توسعه کشور/ تدوین مصطفی قانع، اصغر عبادی‌فر؛ [تهیه‌کننده] وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی معاونت تحقیقات و فناوری.

مشخصات نشر: تهران: مهرراوش، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۴۸ ص.

فروست: جهاد علمی در حوزه سلامت؛ ۵

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۱۰-۸۱-۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

موضوع: ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. معاونت تحقیقات و فناوری

موضوع: سیاست علمی -- ایران -- برنامه‌ریزی

شناسه افزوده: عبادی‌فر، اصغر، ۱۳۴۶

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ق۳ الف۹/ RA۳۴۰-

رده‌بندی دیویی: ۳۵۱/۵۵۰۶۴۷

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۶۱۲۹۵

راهبردها و پروژه‌های

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

به منظور تحقق نقشه جامع علمی و برنامه پنجم توسعه کشور

تدوین: دکتر مصطفی قانع - دکتر اصغر عبادی‌فر

ناشر: مهرراوش

چاپ و صحافی: رامین

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۱۰-۸۱-۸

توزیع رایگان

نشانی مرکز: تهران - میدان آزادی - خیابان آزادی - بعد از چهارراه اسکندری - ساختمان

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

شماره تلفن: ۶۶۵۸۲۵۱۶ شماره دورنگار: ۶۶۵۸۲۵۳۵ - ۶۶۵۸۲۵۳۶

Website: <http://www.commission.hbi.ir>

Email: commission@hbi.ir

حق چاپ برای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی محفوظ است.

فهرست مطالب

۹	مقدمه وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۱	مقدمه دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۳	پیشگفتار
۱۵	توجه به ارزش‌های نقشه
۱۷	تناظر راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور با برنامه‌ها، اهداف راهبردی پنج ساله، راهبردها و پروژه‌های معاونت
۱۹	راهبرد کلان ۱
۲۳	راهبرد کلان ۲
۲۴	راهبرد کلان ۳
۲۷	راهبرد کلان ۴
۲۸	راهبرد کلان ۵
۳۰	راهبرد کلان ۶
۳۳	راهبرد کلان ۷
۳۶	راهبرد کلان ۸
۳۸	راهبرد کلان ۹
۴۰	راهبرد کلان ۱۰

امروز کشور نیازمند جهاد علمی در همه رشته‌ها و عرصه‌هاست و اینجانب با دقت و وسواس و دلوپسی این مسئله بسیار مهم را دنبال خواهم کرد.

... برای تکمیل و تعمیم این پیشرفت‌ها به همه رشته‌ها، باید یک چرخه و منظومه علمی به هم پیوسته ایجاد کنیم.

پیشرفت علم این است که زنجیره‌ی علم، فناوری، تولید محصول و تجاری‌سازی - که این زنجیره‌ی بسیار مهمی است - در حال شکل‌گیری است؛ یعنی دانش را تولید می‌کنند، آن را تبدیل به فناوری می‌کنند، محصول را تولید می‌کنند، محصول را به بازار تجارت جهانی می‌آورند و برای کشور تولید ثروت می‌کنند.

از بیانات مقام معظم رهبری در حرم رضوی آغاز سال ۱۳۹۰

در کل مسائل علمی کشور، مقالاتی که نوشته می‌شود، نود درصد آنها باید ناظر باشد به مسائل داخلی کشور و نیازهای کشور. نود درصد پایان‌نامه‌ها باید متوجه به حل مشکلات کشور باشد.

از بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با اساتید دانشگاه ۱۳۹۰/۶/۲

هم مساله کیفیت مقاله‌هاست که مهم است، هم اینکه مقاله باید برای رفع یک نیازی در کشور تهیه بشود. رشد میزان مقاله، هدف نیست؛ در صنایع و در بازار باید خودش را نشان بدهد.

از بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از نخبگان و برگزیدگان علمی

۱۳۹۰/۰۷/۱۳

یک عرصه‌ی مهم اقتصادی دیگر که در سال ۹۰ با همت این ملت انجام گرفته است، عرصه‌ی علم و فناوری است. علم و فناوری یکی از پایه‌های اقتدار اقتصادی یک ملت است. یک ملت با داشتن دانش پیشرفته، فناوری پیشرفته، هم به ثروت می‌رسد، هم به استغنائی سیاسی می‌رسد، هم آبرومند می‌شود، هم دستش قوی می‌شود. به خاطر کلیدی بودن مسئله‌ی پیشرفت علم و فناوری، من نسبت به این مسئله حساسم

از بیانات مقام معظم رهبری در حرم رضوی آغاز سال ۱۳۹۱

کتاب حاضر بر اساس راهبردها و اقدامات ملی ذکر شده ذیل از سند

نقشه جامع علمی کشور تهیه و تنظیم گردیده است

راهبرد کلان ۲- توجه به علم و تبدیل آن به یکی از گفتمان‌های اصلی جامعه و ایجاد فضای مساعد، شکوفا و مولد علم و فناوری بر مبنای آموزه‌های اسلامی از طریق توسعه و تعمیق و به کارگیری مولفه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی اقدام ملی ۶- حل مشکلات اجتماعی و معیشتی معلمان و پژوهشگران به منظور فراهم آوردن بستر لازم برای فعالیت‌های علمی (راهبرد ملی ۴)

اقدام ملی ۷- طراحی ساز و کار اجرایی و تعیین متولی تدوین، ترویج و نظارت بر اخلاق حرفه‌ای و معیارها و ضوابط رفتاری در محیط‌های علمی و پژوهشی (راهبرد ملی ۶)

راهبرد کلان ۳- جهت دادن چرخه علم و فناوری به ایفای نقش موثرتر در اقتصاد

اقدام ملی ۲- ساماندهی و رتبه‌بندی موثرتر انجمن‌های علمی و شرکت‌های دانش‌بنیان و موسسات پژوهشی غیر دولتی و حمایت از ارجاع کار به آنها (راهبرد ملی ۱)

اقدام ملی ۱۱- تدوین ساز و کارهای حقوقی و تشویقی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها برای فروش دستاوردها و ایجاد انتفاع برای دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و محققان، مانند حمایت از ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان با مشارکت سهامی موسسات آموزش عالی و پژوهشی (راهبرد ملی ۳)

اقدام ملی ۱۳- پشتیبانی از تعامل بخش‌های تحقیقاتی و صنعتی از طریق حمایت از شکل‌گیری نهاد تحقیق و فناوری ملی، ایجاد و گسترش مراکز انتقال و تجاری‌سازی فناوری و دریافت خدمات و محصولات فناوری تحت مجوز (لیسانس) موسسات معتبر داخل (راهبرد ملی ۳)

راهبرد کلان ۴- نهادینه کردن مدیریت دانش و ابتنای مدیریت جامعه بر اخلاق و دانش بر اساس الگوهای ایرانی - اسلامی در نهادهای علمی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و دفاعی - امنیتی

اقدام ملی ۲- حمایت از ایجاد و توسعه شبکه‌های تحقیقاتی و فناوری به منظور افزایش تعاملات و تسهیل انتقال و انتشار دانش (راهبرد ملی ۲)
اقدام ملی ۶- اصلاح مقررات و اگذاری طرح‌های مطالعاتی و تحقیقاتی و فناوری ملی در راستای اولویت دادن به موسسات پژوهشی و فناوری داخلی (راهبرد ملی ۳)

راهبرد کلان ۵- نهادینه کردن نگرش اسلامی به علم و تسریع در فرآیندهای اسلامی شدن نهادهای آموزشی و پژوهشی

اقدام ملی ۷- حمایت از شبکه‌سازی دانشمندان و موسسات تحقیقاتی دینی در حوزه‌های مختلف دانش خصوصاً علوم انسانی (راهبرد ملی ۲)
اقدام ملی ۸- حمایت از تاسیس پژوهشکده‌های بین رشته‌ای ماموریت‌گرا در حوزه‌های دین و علم با حضور محققان حوزه و دانشگاه (راهبرد ملی ۳)

راهبرد کلان ۶- تحول و نوسازی نظام تعلیم و تربیت اعم از آموزش و پرورش و آموزش عالی به منظور انطباق با مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و تحقق اهداف کلان نقشه

اقدام ملی ۱۲- اعطای مأموریت ویژه به برخی از مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی ممتاز و تقویت دوره‌های پسا دکتری به منظور گسترش مرزهای دانش و احراز رتبه‌های ممتاز در رتبه‌بندی جهانی (راهبرد ملی ۲)

اقدام ملی ۱۶- تخصیص منابع به موسسات آموزشی و پژوهشی با لحاظ نمودن اصول تمرکز زدایی و ماموریت‌گرایی در موضوعات مورد نیاز هر منطقه کشور (راهبرد ملی ۳)
اقدام ملی ۱۹- ترویج پژوهش محور کردن آموزش و مسئله محور کردن پژوهش (راهبرد ملی ۴)

اقدام ملی ۲۱- بازتعریف نظام ارتقای اعضای هیات علمی و پژوهشگران بر اساس ضوابط کیفی و اهداف و ارزش‌های نقشه جامع علمی کشور (راهبرد ملی ۴)
اقدام ملی ۲۲- طراحی و استفاده از ساز و کارهای انگیزشی مناسب برای جذب اعضای هیات علمی متعهد و نخبه (راهبرد ملی ۴)

اقدام ملی ۲۳- تسهیل اخذ مجوز و فعالیت موسسات پژوهشی غیر دولتی و ایجاد نظام رتبه‌بندی و ارتقای علمی پژوهشگران آنها (راهبرد ملی ۴)

راهبرد کلان ۷- جهت دهی آموزش، پژوهش فناوری و نوآوری به سمت حل مشکلات و رفع نیازهای واقعی و اقتضانات کشور با توجه به آمایش سرزمین و نوآوری در مرزهای دانش برای تحقق مرجعیت علمی

اقدام ملی ۱- ارزیابی و دسته‌بندی موسسات پژوهشی و تعیین جایگاه تشکیلاتی مناسب آنها بین وزارتخانه‌ها، دستگاه‌های علمی، صنعتی و اجرایی، شفافیت‌سازی ماموریت آنها (راهبرد ملی ۱)

اقدام ملی ۲- ارتقای کارآمدی مراکز پژوهشی وابسته به دستگاه‌های اجرایی با رویکرد تمرکز بر حل مسائل و رفع نیازهای دستگاه‌های مربوطه و تقلیل انجام فعالیت‌های پژوهشی قابل اجرا در سایر مراکز پژوهشی و دانشگاهی (راهبرد ملی ۱)

اقدام ملی ۳- طراحی سازوکارهای خاص ارتقای محققان مراکز پژوهشی وابسته به دستگاه‌های اجرائی برای تشویق تحقیقات توسعه‌ای و کاربردی (راهبرد ملی ۱)

اقدام ملی ۵- تقویت آموزش، پژوهش و فناوری در حوزه‌های اولویت‌دار علم و فناوری و هدایت منابع و اعتبارات دولتی و عمومی آنها (راهبرد ملی ۲)

اقدام ملی ۷- لحاظ نمودن میزان رفع نیازهای جامعه در شاخص‌های رتبه‌بندی مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی و نظام انگیزشی پژوهشگران و فناوران (راهبرد ملی ۲)

اقدام ملی ۹- حمایت ویژه از مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی ممتاز در راستای تحقق مرجعیت علمی (راهبرد ملی ۲)

راهبرد کلان ۸ - تربیت و توانمندسازی سرمایه انسانی با تاکید بر پرورش انسان‌های متقی، کارآفرین، خودباور، خلاق، نوآور و توانا در تولید علم و فناوری متناسب با ارزش‌های اسلامی و نیازهای جامعه

اقدام ملی ۳- بازتعریف نظام انتصاب و ارتقای مدیران نهادهای آموزشی و پژوهشی، استادان و پژوهشگران بر اساس ملاک‌های کیفی و تقویت نظام شایسته‌سالاری در نهادهای آموزشی و تحقیقاتی (راهبرد ملی ۳ و ۲)

اقدام ملی ۶ - توسعه مهارت‌های تحقیقاتی اعضای هیات علمی و محققان و پژوهشگران و دسترسی به منابع اطلاعاتی (راهبرد ملی ۵)

اقدام ملی ۸ - طراحی ساز و کار همکاری پاره وقت نخبگان، دانشمندان، اعضای هیات علمی، مدیران و متخصصان شاغل و بازنشسته دولتی و غیر دولتی در موسسات آموزشی و پژوهشی (راهبرد ملی ۶)

راهبرد کلان ۹- تعامل فعال و اثرگذار در حوزه علم و فناوری با کشورهای دیگر به ویژه کشورهای منطقه و جهان اسلام

اقدام ملی ۸ - ایجاد شبکه‌های پژوهشی در داخل و خارج از کشور برای انتشار و تبادل دانش و فناوری متناسب با اولویت‌های ملی بهره‌گیری از فرصت‌های جهانی (راهبرد ملی ۲)

اقدام ملی ۹- ایجاد پژوهشگاه‌های بین‌المللی فراملی به منظور توسعه همکاری‌های بین‌المللی به ویژه با کشورهای جهان اسلام (راهبرد ملی ۲)

راهبرد کلان ۱۱- جهت‌دهی به چرخه علم و فناوری و نوآوری برای ایفای نقش موثرتر در حوزه علوم پزشکی سلامت

اقدام ملی ۱- توسعه آموزش‌ها و پژوهش‌های حوزه تغذیه و پیشگیری، به منظور بهره‌مندی از مواد غذایی سالم و حفظ سلامت جامعه (راهبرد ملی ۱)

اقدام ملی ۲- تولید دانش با تاکید بر بیمارها و معضلات بومی (راهبرد ملی ۱)

راهبرد کلان ۱۳- توسعه و تعمیق و تقویت آموزش و پژوهش در حوزه علوم پایه

اقدام ملی ۲- الزام و تشویق طرح‌های مطالعاتی و تحقیقاتی کاربردی و توسعه‌ای به هزینه کرد بخشی از اعتبارات خود در پژوهش‌های علوم پایه مرتبط (راهبرد ملی ۱)

اقدام ملی ۶ - شبکه‌سازی موسسات آموزشی و پژوهشی در حوزه علوم پایه به منظور افزایش هماهنگی و همکاری و تقویت تحقیقات بین رشته‌ای از طریق اشتراک امکانات و تجهیزات، تقسیم کارهای پژوهشی و جذب نخبگان علمی (راهبرد ملی ۲)

موارد مرتبط با قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱۶- دولت مجاز است به منظور دستیابی به جایگاه دوم علمی و فناوری در منطقه و تثبیت آن تا پایان برنامه پنجم، اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - بازنگری آئین‌نامه ارتقاء اعضای هیأت علمی به نحوی که تا پنجاه درصد (۵۰٪) امتیازات پژوهشی اعضای هیأت علمی معطوف به رفع مشکلات کشور باشد.

برای تحقق این امر تمهیدات لازم برای ارتقاء هیأت علمی از جمله توسعه و تقویت دوره‌های تحصیلات تکمیلی، افزایش فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیأت علمی در داخل و خارج از کشور و ایجاد مراکز تحقیقاتی و فناوری پیشرفته علوم و فنون در کشور، تسهیل ارتباط دانشگاه‌ها با دستگاه‌های اجرایی از جمله صنعت فراهم خواهد گردید.

د - نسبت به ایجاد، راه‌اندازی و تجهیز آزمایشگاه کاربردی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی، شهرک‌های دانشگاهی، علمی، تحقیقاتی، شهرک‌های فناوری، پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد از طریق دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های تابعه و وابسته آنها اقدام نماید. بخشی از نیروی پژوهشی این آزمایشگاه‌ها می‌تواند توسط پژوهشگران دستگاه اجرایی یا شرکت، اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه تأمین گردد. دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌ها می‌توانند بخشی از اعتبارات پژوهشی خود را از طریق این آزمایشگاه‌ها هزینه نمایند.

و - وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند با همکاری سایر دستگاه‌های ذی‌ربط ضمن اعمال اقدامات ذیل شاخص‌های آن را پایش نموده و گزارش عملکرد سالانه را به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۳- گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین‌المللی از طریق راه‌اندازی دانشگاه‌های مشترک، برگزاری دوره‌های آموزشی مشترک، اجرای مشترک طرح‌های پژوهشی و تبادل استاد و دانشجو با کشورهای دیگر با تأکید بر کشورهای منطقه و جهان اسلام به‌ویژه در زمینه‌های علوم انسانی، معارف دینی و علوم پیشرفته و اولویت‌دار جمهوری اسلامی ایران براساس نقشه جامع علمی کشور با هدف

توسعه علمی کشور و توانمندسازی اعضاء هیأت علمی
ماده ۱۸- دولت به منظور گسترش حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران علمی و فناوری اقدامات زیر را انجام دهد:

ط - ایجاد و تقویت مراکز علمی، تحقیقاتی و فناوری توانمند در تراز بین‌المللی و با امکانات خاص در شاخه‌های مختلف علوم و فنون بنیادی و راهبردی با به‌کارگیری نخبگان و دانشمندان در جهت خلق دانش، ایده‌های نو و تبدیل علم به ثروت در طول برنامه

ماده ۲۰-

الف - به منظور زمینه‌سازی برای تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد، دانش‌مدار، خلاق و کارآفرین، منطبق با نیازهای نهضت نرم‌افزاری، با هدف توسعه کمی و کیفی دولت مجاز است:

۱- هزینه سرانه تربیت نیروی انسانی متخصص مورد تقاضای کشور بر اساس هزینه‌های آموزشی و هزینه‌های خدمات پژوهشی، تحقیقاتی و فناوری مورد حمایت را در چهارچوب بودجه‌ریزی عملیاتی برای هر دانشگاه و مؤسسه آموزشی، تحقیقاتی و فناوری دولتی محاسبه و به‌طور سالانه تأمین کند.

ح - دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مجازند از ظرفیت مازاد بر سهمیه آموزش رایگان خود و یا ظرفیت‌های جدیدی که ایجاد می‌کنند، براساس قیمت تمام‌شده یا توافقی با بخش غیردولتی و با تأیید هیأت امانت در مقاطع مختلف دانشجوی بپذیرند و منابع مالی دریافتی را حسب مورد پس از واریز به خزانه کل به حساب درآمدهای اختصاصی منظور کنند.

مقدمه وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

با ابلاغ سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران، هر یک از دستگاه‌های اجرایی کشور موظف شدند برنامه اجرایی خود را برای تحقق این سند مهم ارائه نمایند. این برنامه‌ها به صورت سند قانونی در شورای عالی انقلاب فرهنگی با نام نقشه جامع علمی کشور تصویب شد و متعاقب آن برنامه پنجم بر اساس سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری و بر اساس نقشه جامع علمی کشور، اهداف پنج سال آینده را ترسیم نمود.

پیشرفت‌های علمی دهه اخیر کشور نشان داد که داشتن یک برنامه خوب و اجرایی کردن آن می‌تواند در مدت کوتاهی، جمهوری اسلامی را به یک کشور پیشرفته تبدیل نماید.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای تحقق این اصل، نقشه جامع علمی سلامت را طراحی و تصویب نمود. تکالیف نقشه جامع علمی، در قالب نقشه جامع علمی سلامت بین دانشگاه‌ها توزیع گردید و سهم هر کدام مشخص گردید.

پیشرفت‌های ۲ ساله اخیر در رشد علوم پزشکی نشان داد که شتاب علمی، با اجرای این برنامه‌ها سرعت بیشتری گرفت و باعث شد که وضعیت فعلی دانش و فناوری پزشکی از برنامه زمان‌بندی برنامه پنجم توسعه جلوتر قرار گیرد.

این کتاب حاوی نکات مهمی است که نشان می‌دهد پیشرفت‌های اخیر حاصل داشتن یک برنامه قوی و منسجم است و ما قادر خواهیم بود با اجرای کامل هر برنامه به جایگاه واقعی جمهوری اسلامی ایران در حوزه علم و فناوری نزدیک شویم. امیدواریم تمام دست‌اندرکاران حوزه آموزش و پژوهش در دانشگاه‌ها و موسسات وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با اشراف کامل اقدامات لازم برای پیشرفت علمی کشور را انجام دهند.

دکتر مرضیه وحید دستجردی

مقدمه دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی

در جهان کنونی؛ علم و فناوری از جایگاه بسیار مهم و راهبردی برخوردار است. شکل‌گیری مفاهیم جامعه و توسعه دانش بنیان گواهی بر این مدعاست و شرایط به گونه‌ای است که در قرن حاضر هر کشوری برای رشد و پیشرفت همه جانبه بی‌شک نیازمند طرح و برنامه‌ای مدون در عرصه علم و فناوری می‌باشد.

تاریخ فرهنگ و تمدن غنی ایران زمین از یک سو و تلفیق مناسب و مؤثر آن با فرهنگ انسان‌ساز اسلامی در هزاره اخیر از سوی دیگر تجربه علمی درخشانی را در سایه همراهی و هم‌افزایی استعداد ایرانی و انگیزه‌های دینی فراهم نموده است که توجه به این پیشینه درخشان و هویت اسلامی - ایرانی این سرزمین، سرمایه‌ای عظیم و چراغی فراسوی طراحی و تحقق آینده می‌باشد.

در این شرایط؛ طراحی و تصویب سند چشم‌انداز بیست ساله نظام جمهوری اسلامی ایران و طرح موضوع دستیابی به رتبه اول منطقه‌ای در عرصه علم و فناوری در این سند و همچنین تربیت تعداد قابل توجهی سرمایه انسانی متخصص در حوزه‌های علمی مختلف در سه دهه گذشته، انگیزه و توانمندی لازم برای ایجاد یک نهضت علمی را فراهم نمود.

با تأکید مقام معظم رهبری ^(مدظله العالی) بر لزوم طراحی نقشه جامع علمی کشور و توجه ویژه معظم له به مقوله علم، فناوری و نوآوری و تلاش نهادهای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی بحمدالله طراحی، تدوین و تصویب نقشه جامع علمی کشور در شورای عالی انقلاب فرهنگی به انجام رسید.

جهت‌گیری برای دستیابی به اهداف چشم‌انداز بیست ساله کشور، دارا بودن مبانی و الگوی اسلامی و ایرانی، احتراز از پیروی کورکورانه از الگوهای غربی، لحاظ کردن بینش فلسفی در تعریف پیشرفت، تطبیق نقشه بر اساس فکر و نیازهای خودی و استفاده از علم کشورهای غربی، سمت‌گیری دانش به سوی عمل و کاربردی کردن آن بر اساس نیازهای کشور، علم محوری به عنوان گفتمان مسلط جامعه، تکمیل زنجیره علم و فناوری، نگرش نظام‌مند به مقوله تولید علم و دانش و شکستن مرزهای آن،

واقع‌بینی در رسیدن به اهداف در بازه زمانی بیست‌ساله، نقش‌آفرینی دانشگاه‌های بزرگ کشور در تبیین نقشه علمی کشور، تبیین جایگاه علوم مختلف، وجود شاخص‌های کمی و کیفی در نقشه علمی کشور، کاربردی کردن تحقیقات و ثروت‌آفرینی علوم، تعیین اولویت‌های آموزشی، پدید آوردن رشته‌های نو و مورد نیاز، پویایی و زمان‌پذیری نقشه علمی کشور و لزوم تغییرات متناسب با زمان، توازن در علوم مختلف در نقشه علمی، لحاظ کردن کل دوره آموزشی به عنوان یک فرآیند از آموزش ابتدایی تا بالاترین مقاطع علمی از جمله محورهایی هستند که در راستای رهنمودهای مقام معظم رهبری مورد توجه تدوین‌کنندگان نقشه قرار گرفته است.

به منظور دستیابی به اهداف علم و فناوری سند چشم‌انداز بیست‌ساله نظام جمهوری اسلامی ایران و طراحی چگونگی رشد علمی کشور از وضع موجود به نقطه مطلوب، نقشه جامع علمی کشور با راهبردهای معین گردید تا با یک نگاه متوازن به رشته‌های علمی و دانشگاه‌ها، ایران اسلامی را در محدوده زمانی تعیین شده در چشم‌انداز، به رتبه اول علم و فناوری در منطقه تبدیل نماید و علم‌گرایی و علم‌محوری را گفتمان مسلط در کلیه حوزه‌های جامعه قرار دهد.

در این عرصه پس از تصویب نقشه جامع علمی کشور در شورای عالی انقلاب فرهنگی، تمامی نهادها و دستگاه‌های ذیربط همت خود را برآن گذاشته تا با تلاش چشمگیر خود تحقق چشم‌انداز و اهداف این سند راهبردی را نوید بخشند. این مجموعه بخشی از تلاش‌های مجدانه و ارزشمند وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است که در جهت اجرایی کردن نقشه و دستیابی به اهداف آن صورت گرفته است. لازم است تا ضمن تقدیر از همه این تلاش‌ها برای مدیران توانمند، مخلص و دلسوز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بویژه سرکار خانم دکتر وحید دستجردی وزیر محترم، آرزوی توفیق نموده و سعی و تلاش ارزشمند آنان را همسو و هماهنگ با تحقق آرمان‌های بلند نظام جمهوری اسلامی ایران در این حوزه را ارج گزاریم.

محمد رضا مخبر دزفولی

پیشگفتار

بر اساس سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی، با اتکال به قدرت لایزال الهی و با احیای فرهنگ و برپایی مجدد تمدن نوین اسلامی - ایرانی برای پیشرفت ملی، گسترش عدالت و الهام بخشی در جهان تبدیل به کشوری برخوردار از انسان‌های صالح، فرهیخته، سالم و تربیت‌شده در مکتب اسلام و انقلاب و با دانشمندانی در طراز برترین‌های جهان و توانا در تولید و توسعه علم، فناوری و نوآوری و به‌کارگیری دستاوردهای آن خواهد شد و به این منظور بر اساس نقشه جامع علمی کشور ایران باید در مرزهای دانش و فناوری پیشتاز بوده و مرجعیت علمی در جهان پیدا نموده و همچنین رتبه نخست در رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان اسلام را کسب و جایگاه شاخص بین دانشگاه‌های دنیا احراز نماید.

با توجه به اینکه یکی از اهداف اصلی نقشه جامع علمی کشور و همچنین نقشه جامع علمی سلامت دستیابی به رتبه اول علم و فناوری در منطقه است، مطالعه‌ای به منظور رصد وضعیت علوم پزشکی در کشور ایران و موقعیت آن در منطقه توسط این معاونت صورت گرفته که در کتاب جداگانه‌ای آورده شده است.

به علاوه تحقق اهداف عالی چشم‌انداز و نقشه‌های جامع علمی کشور و همچنین نقشه جامع علمی سلامت، نیازمند تدوین برنامه‌های کمی است که در آن نحوه طی مسیر، تقسیم منابع و امکانات لازم، تقسیم کار در سطح ملی و الزامات طی این مسیر به طور شفاف و دقیق مشخص شده باشد. از این رو لازم است آینده‌نگاری جهش علمی کشور در حیطه پژوهش‌های سلامت و مأموریت مدار نمودن دانشگاه‌های علوم پزشکی در سطح برنامه‌های پنج ساله کشور انجام گیرد که این مهم در قالب یک طرح بزرگ ملی در معاونت تحقیقات و وزارت بهداشت (آینده‌نگاری جهش علمی کشور در حیطه پژوهش‌های سلامت - مأموریت مداری دانشگاه‌های علوم پزشکی - راهبرد پنج ساله ۱۳۹۴-۱۳۹۰) صورت گرفته که بر اساس آن سهم تمامی دانشگاه‌ها به صورت کمی و دقیق در تحقق اهداف مورد نظر نقشه مشخص گردیده و تفاهم‌نامه‌های لازم نیز با تمامی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور منعقد شده است. دانشگاه‌های علوم پزشکی

کشور نیز موظف به تدوین نقشه جمع علمی اختصاصی گردیده‌اند که اکثر دانشگاه‌ها در مراحل نهایی تدوین آن هستند و برخی نیز این امر را به پایان رسانده‌اند.

از طرف دیگر کسب رتبه نخست در رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان اسلام و دستیابی به جایگاه شاخص بین دانشگاه‌های دنیا در سال ۱۴۰۴ و تعیین و حمایت از ۵ دانشگاه علوم پزشکی برتر جهت ارتقاء رتبه بین‌المللی یک دانشگاه علوم پزشکی به رتبه کمتر از ۲۰۰ و چهار دانشگاه علوم پزشکی به رتبه کمتر از ۵۰۰ بر اساس برنامه پنجم توسعه نیازمند نظام رتبه‌بندی دقیق دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور و همچنین نظام رتبه‌بندی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشد که طراحی‌های لازم در این معاونت صورت گرفته است.

تلاش برنامه‌ریزان معاونت توجه حداکثری به ارزش‌های بنیادین و راهبردهای کلان مندرج در متن سند نقشه جامع علمی کشور بوده و در همین راستا ۱۰ راهبرد از ۱۳ راهبرد کلان نقشه شامل راهبردهای شماره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۱ به صورت مستقیم با وظایف این معاونت مرتبط تشخیص داده شد که بر اساس میزان و شدت این ارتباط ذیل هر کدام از این راهبردها برنامه‌های کلان، اهداف راهبردی پنج ساله، راهبردها و پروژه‌های عملیاتی تعریف گردید.

امید است این کتاب نقش مؤثری در تبیین راهبردها و پروژه‌های مرتبط با نقشه جامع علمی و نقشه علمی سلامت کشور ایفا نماید.

دکتر مصطفی قانعی

معاون تحقیقات و فناوری

توجه به ارزش‌های نقشه

برنامه‌های معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سایه ارزش‌های بنیادین نقشه طراحی گردیده‌اند؛ به گونه‌ای که تمامی مدیران و کارشناسان ارشد و میانی درگیر در برنامه‌ریزی، تسلط و توجه کامل به این ارزش‌ها داشته‌اند و هرگونه جهت‌گیری کلان و خرد، مطابق با روح حاکم بر این ارزش‌ها صورت گرفته است که به اختصار، برخی مصادیق عمده آن عبارتند از:

الف - هدف کلان راهبردی «احیاء و ترویج قرآن پژوهی، فرهنگ و تمدن اسلامی ایرانی، آداب و اخلاق پزشکی در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و دانشجویی و دانشگاه‌ها با بهره‌گیری از منابع، ظرفیت‌های حوزه علمیه و دانشگاه‌ها و کلیه حوزه‌های مرتبط به میزان سالیانه ۲۰ درصد سال پایه» با توجه خاص به دو ارزش شماره یک و دو که ناظر بر حاکمیت جهان‌بینی توحیدی اسلام در تمام ابعاد علم و فناوری و علم‌هدایت‌گر و هدفمندی آخرت‌گرایانه علم و فناوری می‌باشند طراحی شده و پروژه‌های متعددی ذیل این هدف طراحی شده است که به عنوان پروژه‌های زیر مجموعه راهبرد کلان شماره ۵ در ادامه مطلب به تفصیل مورد اشاره قرار گرفته است.

ب - هدف کلان راهبردی «افزایش حمایت‌های مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران عرصه‌های آموزش، پژوهش، فرهنگی، قرآنی و فناوری حوزه سلامت به میزان دو برابر سال پایه تا پایان برنامه» با توجه خاص به دو ارزش شماره سه و شش نقشه جامع علمی کشور که ناظر بر عدالت محوری، پرورش استعدادها و دستیابی همگان به خصوص مستضعفان در حوزه علم و فناوری، و تقویت خلاقیت، نوآوری و خطرپذیری در علم؛ و توجه به اصل عقلانیت، تکریم علم و عالم، ارزشمندی ذاتی علم و ضرورت احترام حقوقی و اخلاقی به آفرینش‌های فکری و علمی؛ و دستاوردهای علمی بشر و بهره‌گیری از آنها در چارچوب نظام ارزشی اسلام طراحی شده و پروژه‌های متعددی ذیل این هدف طراحی شده است که به عنوان پروژه‌های زیر مجموعه راهبرد کلان شماره ۸ در ادامه مطلب مشروح آن ذکر شده است.

ج - هدف کلان راهبردی «ایجاد الزامات و بستر مناسب در جهت راه اندازی کرسی‌های آزاد اندیشی و نظریه پردازی در دانشگاه‌های علوم پزشکی تا پایان سال اول برنامه» با توجه خاص به ارزش شماره پنج نقشه جامع علمی کشور که ناظر آزاداندیشی و تبادل آراء و تضارب افکار (جدال احسن) طراحی شده و پروژه‌های متعددی ذیل این هدف طراحی شده است که به عنوان پروژه‌های زیر مجموعه راهبرد کلان شماره ۳ در ادامه مطلب مشروح آن ذکر شده است.

د - اهداف کلان «توسعه شبکه‌های آموزشی و تحقیقاتی علوم پزشکی در راستای مأموریت‌گرایی شبکه‌ها و اجرای طرح‌های اولویت دار نظام سلامت به میزان حداقل ۵۰٪ تا پایان برنامه» و «توسعه مراکز رشد فناوری به میزان سالیانه ۲۰٪، شرکت‌های دانش بنیان به میزان ۱۰۰ شرکت و آزمایشگاه‌های جامع تحقیقات علوم پزشکی به میزان ۱۰۰٪ تا پایان برنامه، تأسیس ۳ پارک علم و فناوری تا پایان برنامه و ایجاد یک شهرک دانش و سلامت تا پایان برنامه» با توجه خاص به ارزش‌های شماره ۷ نقشه جامع علمی کشور که ناظر بر علم و فناوری کمال آفرین، توانمندساز، ثروت‌آفرین و هماهنگ با محیط‌زیست و سلامت معنوی، جسمی، روانی و اجتماعی احاد جامعه طراحی شده و پروژه‌های متعددی ذیل این اهداف طراحی شده است که به عنوان پروژه‌های زیر مجموعه راهبرد کلان شماره ۳ در ادامه مطلب مشروح آن ذکر شده است.

ه - هدف کلان راهبردی «توسعه همکاری‌های بین‌المللی علمی، پژوهشی، فرهنگی، در حوزه سلامت با رویکرد تحقق اولویت‌های مورد نیاز ملی، با تأکید بر کشورهای منطقه و جهان اسلام به میزان سالیانه دو برابر نسبت به سال پایه تا پایان برنامه» با توجه خاص به ارزش شماره ۹ نقشه جامع علمی کشور که ناظر تعامل فعال و الهام بخش با محیط جهانی و فرایندهای توسعه علم و فناوری در جهان طراحی شده و پروژه‌های متعددی ذیل این هدف طراحی شده است که به عنوان پروژه‌های زیر مجموعه راهبرد کلان شماره ۹ در ادامه مطلب مشروح آن ذکر شده است.

تتناظر راهبردهای کلان نقشه جامع علمی کشور با برنامه‌ها، اهداف
راهبردی پنج ساله، راهبردها و پروژه‌های معاونت تحقیقات و
فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

راهبرد کلان ۱- اصلاح ساختارها و نهادهای علم و فناوری و انسجام بخشیدن به آنها و هماهنگ‌سازی نظام تعلیم و تربیت در مراحل سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: تحقق ۳۰ درصدی اهداف نقشه جامع علمی سلامت تا پایان برنامه

راهبرد ۱: تعیین نقش و وظایف و ارجاع مأموریت‌های مرتبط به دانشگاه‌های علوم پزشکی

پروژه‌ها:

۱. رصد فعالیت‌های پژوهشی در سطح دانشگاه بر اساس مأموریت‌های محوله با تاکید بر نقشه جامع علمی سلامت
 ۲. تشویق دانشگاه‌های برتر
 ۳. ارتقاء شاخص‌های پژوهشی و استاندارد نمودن آنها جهت دستیابی به اهداف نقشه جامع علمی کشور
- راهبرد ۲: طراحی و تدوین و ابلاغ نقشه تفصیلی جامع علمی حوزه سلامت

پروژه‌ها:

۱. هماهنگی بین رؤسای دانشگاه‌ها و معاونین دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور
۲. واگذاری بخشی از کارهای علم و فناوری به بخش خصوصی در جهت کاهش تصدی‌گری دولت
۳. اصلاح و تکمیل نظام پشتیبان ثبت اختراع و اکتشافات با راه اندازی سامانه مدیریت اطلاعات پژوهشی سلامت توسعه و تدوین و استفاده از کدینگ استاندارد
۴. راه‌اندازی نظام ارزشیابی دانشگاه و مراکز تحقیقاتی
۵. افزایش نقش و سهمیه دولت در حمایت از پژوهش‌ها با حمایت از پژوهانه‌ها

۶. تعیین اولویت‌های پژوهشی

۷. ساماندهی بودجه دانشگاه‌های علوم پزشکی و مراکز وابسته در راستای اجرای بند ۲۶ اعتبارات دولت

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: توسعه شبکه‌های آموزشی و تحقیقاتی علوم پزشکی در راستای مأموریت‌گرایی شبکه‌ها و اجرای طرح‌های اولویت‌دار نظام سلامت به میزان حداقل ۵۰٪ تا پایان برنامه

راهبرد ۱: سازماندهی شبکه‌های تحقیقاتی

پروژه‌ها:

۱. تدوین الگوی مناسب کار در شبکه‌های تحقیقاتی
۲. تشکیل نمایه و بانک اطلاعات مشکلات و نیازهای حوزه بهداشت و درمان و توانمندی شبکه‌ها و خوشه‌های صنعتی حوزه بهداشت
۳. تدوین برنامه راهبردی شبکه‌ها
۴. انتشار خبرنامه ویژه پژوهش‌های مبتنی بر شبکه و رویدادها و فعالیت‌های شبکه‌های تحقیقاتی، ذینفعان و مرکز توسعه

راهبرد ۲: هدایت و توانمندسازی شبکه‌ها

پروژه‌ها:

۱. توانمندسازی و مشارکت در تدوین برنامه‌های شبکه‌ها
۲. استقرار نظام اولویت‌سنجی
۳. تأسیس شبکه برترین تجارب BPN
۴. توانمندسازی مدیران اجرایی و آموزش تدوین RFP، ساختار شکست کار و کاربست پژوهش

راهبرد ۳: حمایت از شبکه‌های تحقیقاتی

پروژه‌ها:

۱. تهیه و پیگیری تصویب قوانین، نظامنامه‌ها و دستورالعمل‌ها و اساسنامه صندوق حمایت از پژوهش‌های کلان
۲. تشکیل صندوق حمایت از پژوهش‌های کاربردی کلان کشور به صورت سرمایه‌گذاری خطرپذیر (Venture Capital)
۳. حمایت از پژوهش‌های مرتبط با صنعت و بخش‌های اجرایی
۴. حمایت از پژوهش‌های مرتبط با موضوعات ایرانی، اسلامی، و قران پژوهی
۵. حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات تخصصی مشاوره و آموزش و کاربست تحقیقات
۶. تهیه و توسعه سامانه الکترونیکی مدیریت و اطلاع‌رسانی شبکه‌ها
۷. بازنگری آئین‌نامه‌های ترفیع، ارتقا، اعطای بورس تحصیلی و فرصت مطالعاتی
۸. هدایت پایان‌نامه‌های دانشجویی در راستای اهداف شبکه

راهبرد ۴: نظارت بر شبکه‌های تحقیقاتی

پروژه‌ها:

۱. تدوین آیین‌نامه شاخص‌های ارزشیابی شبکه‌های تحقیقاتی
۲. ارزشیابی سالانه شبکه‌ها

راهبرد کلان ۲- توجه به علم و تبدیل آن به یکی از گفتمان‌های اصلی جامعه و ایجاد فضای مساعد، شکوفا و مولد علم و فناوری بر مبنای آموزه‌های اسلامی از طریق توسعه و تعمیق و به کارگیری مؤلفه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی

برنامه‌های معاونت:

۱. طراحی و راه‌اندازی سامانه چند رسانه‌ای پزشکی و بهداشتی و شبکه بهداشت
۲. افزایش دسترسی به منابع علمی با گسترش کتابخانه‌های الکترونیک سلامت

راهبرد کلان ۳- جهت دادن چرخه علم و فناوری به ایفای نقش مؤثرتر در اقتصاد

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: ارتقاء بهره‌وری با رویکرد اصلاح الگوی مصرف در بخش‌های آموزش، پژوهش، فناوری و سلامت، شامل اصلاح زیرساخت، آموزش نیروی انسانی، برون سپاری (از جمله خدمات رفاهی دانشجویان) به میزان ۲۰٪ نسبت به شاخص‌های سال پایه

راهبرد ۱: افزایش بهره‌وری در نظام تحقیقات علوم پزشکی کشور با رویکرد اصلاح الگوی مصرف

پروژه‌ها:

۱. سامان‌بخشی وضعیت طرح‌های تحقیقاتی مصوب در کل کشور از لحاظ تکراری نبودن، کاربست تحقیق و...

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: ایجاد الزامات و بستر مناسب در جهت راه‌اندازی کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی در دانشگاه‌های علوم پزشکی تا پایان سال اول برنامه

راهبرد ۱: ایجاد زیر ساخت لازم برای راه‌اندازی کرسی‌های نظریه‌پردازی در حوزه مرتبط با فناوری‌های سلامت

پروژه‌ها:

۱. تهیه دستور العمل و تشکیل کمیته تخصصی راه‌اندازی کرسی نظریه‌پردازی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

۲. حمایت از تشکیل بازار بورس ایده بصورت سالانه

راهبرد ۲: هدایت و حمایت هدفمند از فعالیت‌های نوآورانه و مرتبط با حل معضلات فناوری سلامت

پروژه‌ها:

۱. تشکیل ۳ صندوق حمایت از توسعه فناوری

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: توسعه مراکز رشد فناوری به میزان سالیانه ۲۰٪، شرکت‌های دانش بنیان به میزان ۱۰۰ شرکت و آزمایشگاه‌های جامع تحقیقات علوم پزشکی به میزان ۱۰۰٪ تا پایان برنامه، تأسیس ۳ پارک علم و فناوری تا پایان برنامه و ایجاد یک شهرک دانش و سلامت تا پایان برنامه.

راهبرد ۱: توسعه هدفمند مراکز رشد و شرکت‌های دانش بنیان و پارک‌های علم و فناوری منطبق بر نقشه جامع علمی سلامت و برنامه پنجم توسعه

پروژه‌ها:

۱. مطالعه و بررسی و تنظیم دستورالعمل نحوه حمایت از تأسیس شرکت‌های دانش بنیان، مراکز رشد فناوری، شهرک دانش سلامت و پارک علم و فناوری

۲. بررسی وضعیت موجود شاخص‌ها و نحوه ارزیابی مراکز رشد فناوری و بازخورد آنها از سازمان‌های ذینفع و بازنگری و بهبود شاخص‌ها

راهبرد ۲: آموزش، اطلاع‌رسانی و حمایت‌طلبی محققین و اعضاء هیأت علمی و دانشجویان علوم پزشکی با هدف تبدیل علم به فناوری

پروژه‌ها:

۱. تهیه برنامه جامع اطلاع‌رسانی برای گروه‌های هدف در راستای حمایت از تأسیس شرکت‌های دانش بنیان، مراکز رشد فناوری و پارک علم و فناوری

راهبرد ۳: حمایت برنامه‌ریزی شده از حوزه فناوری سلامت در راستای رفع نیازهای کشور

پروژه‌ها:

۱. راه‌اندازی ۴ مرکز رشد فناوری
۲. ایجاد ساز و کار لازم جهت راه‌اندازی ۱۰۰ شرکت دانش‌بنیان در حوزه سلامت
۳. ایجاد ۳ آزمایشگاه جامع تحقیقات علوم پزشکی در مراکز رشد فناوری
۴. توسعه و تکمیل شبکه آزمایشگاه‌های جامع تحقیقات علوم پزشکی کشور
۵. توسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های حیوانات در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور
۶. امکان‌سنجی تأسیس پارک علم و فناوری و شهرک دانش و سلامت

راهبرد کلان ۴- نهادینه کردن مدیریت دانش و ابتدای مدیریت جامعه بر اخلاق و دانش بر اساس الگوهای ایرانی - اسلامی در نهادهای علمی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و دفاعی - امنیتی

برنامه‌های معاونت:

۱. طراحی و راه‌اندازی ساماندهی مدیریت اطلاعات و فناوری
۲. حمایت و ایجاد توسعه شبکه‌های تحقیقات سرطان
۳. تقویت و انسجام سنجش نظام اطلاعات علمی و فناوری با طراحی و تدوین Business Process
۴. راه‌اندازی سامانه مدیریت اطلاعات پژوهش
۵. استفاده از سامانه ثبت مقالات کمیسیون نشریات کشور
۶. راه‌اندازی سمات ملی

راهبرد کلان ۵ - نهادینه کردن نگرش اسلامی به علم و تسریع در فرایندهای اسلامی شدن نهادهای آموزشی و پژوهشی

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: احیاء و ترویج قرآن پژوهی، فرهنگ و تمدن اسلامی ایرانی، آداب و اخلاق پزشکی در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی و دانشجویی و دانشگاه‌ها با بهره‌گیری از منابع، ظرفیت‌های حوزه علمیه و دانشگاه‌ها و کلیه حوزه‌های مرتبط به میزان سالیانه ۲۰ درصد سال پایه.

راهبرد ۱: هدایت و حمایت از تحقیقات مرتبط با احیاء معارف اسلامی، قرآن پژوهی و ترویج فرهنگ و تمدن اسلامی ایران در حوزه سلامت

پروژه‌ها:

۱. معرفی دستاوردهای علمی دانشجویان طی کنگره‌های سالیانه در حوزه قرآن پژوهی و طب و احیاء فرهنگ و تمدن اسلام و ایران در حوزه طب و افزایش مقالات به میزان ۵٪ کل مقالات ارائه شده در این زمینه
۲. تدوین برنامه‌ای جهت همکاری با معاونت دانشجویی فرهنگی به منظور حمایت از پایان‌نامه‌ها و مقالات دانشجویی ارائه شده در همایش‌های دانشجویی در حوزه قرآن پژوهی و طب و احیاء فرهنگ و تمدن اسلام و ایران در حوزه طب
۳. برقراری سامانه تمدن اسلام و ایران و ملزم نمودن دانشگاه‌ها به ابلاغ دستور شورای عالی برنامه ریزی آموزشی کشور به معاونت پژوهشی جهت گنجاندن دو واحد درسی پژوهشی در سر فصل‌های آموزشی دانشجویان کارشناسی - کارشناسی ارشد و دکترا تحت عنوان تاریخ تمدن اسلام و ایران
۴. برگزاری همایش‌های قرآن پژوهی

راهبرد ۲: توسعه و تمهیم اخلاق در پژوهش و حمایت از طرح‌های تحقیقاتی مرتبط با اخلاق پزشکی

پروژه‌ها:

۱. استفاده از سامانه الکترونیک برای ارزیابی اخلاقی طرح‌های تحقیقاتی علوم پزشکی
۲. گسترش ارزیابی اخلاقی در سامانه‌های پژوهشی خارج از وزارت بهداشت
۳. بازنگری کدهای اخلاقی تدوین شده بر اساس شرایط جدید کشور و توسعه پژوهش‌ها و علم و فناوری
۴. بازنگری ساختار کمیته‌های اخلاق بر اساس شرایط جدید پژوهشی کشور
۵. ترویج کدهای اخلاقی و تدوین کوریکولوم آموزشی اخلاق در پژوهش جهت تمام دانشجویان تحصیلات تکمیلی
۶. استقرار نظام رسیدگی به تخلفات پژوهشی در تمام سازمان‌های علمی و پژوهشی کشور
۷. معرفی فعالیت‌های کشور به سازمانها و مؤسسات علمی و آموزشی بین‌المللی
۸. تشکیل شبکه علمی و تحقیقاتی اخلاق پزشکی
۹. توسعه ارتباط‌های بین‌المللی با مراکز و مجامع مرتبط
۱۰. ظرفیت‌سازی در موضوع اخلاق پزشکی در کشور

راهبرد کلان ۶ - تحول و نوسازی نظام تعلیم و تربیت اعم از آموزش و پرورش و آموزش عالی به منظور انطباق با مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و تحقق اهداف کلان نقشه

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: توسعه نظام تضمین کیفیت، اعتباربخشی و رتبه‌بندی کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی و مؤسسات آموزشی و پژوهشی تابعه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی در حوزه‌های دانشجویی و فرهنگی، آموزش و پژوهش بر اساس شاخص‌های معتبر علمی و مورد تأیید وزارت متبوع، هماهنگ با اسناد بالادست و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی.

راهبرد ۱: توسعه و ساماندهی و هدایت هدفمند حوزه فناوری‌های سلامت در سطح دانشگاه‌های علوم پزشکی و سایر موسسات مرتبط

پروژه‌ها:

۱. مطالعه و بررسی وضعیت موجود توسعه‌یافتگی فناوری در حوزه سلامت، شناسایی ذینفعان و ترسیم وضعیت مطلوب و تشکیل بانک اطلاعات جامع از توان و تجهیزات موجود
۲. مطالعه و تحقیق در خصوص تعیین شاخص‌های توسعه فناوری در حوزه سلامت و ارائه سند نقشه راه جهت نیل به شاخص‌ها در طول زمان برنامه پنجم و رسیدن به رتبه دوم منطقه تا پایان برنامه پنجم
۳. تهیه برنامه جامع اطلاع‌رسانی برای گروه‌های هدف در راستای توسعه هدفمند حوزه فناوری سلامت در دانشگاه‌های علوم پزشکی

راهبرد ۲: نظارت و ارزشیابی شاخص‌های فناوری در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی

پروژه‌ها:

۱. بازنگری شاخص‌های موجود در حوزه فناوری و بروزرسانی این شاخص‌ها

۲. ارزشیابی سالانه دانشگاه‌های علوم پزشکی بر اساس شاخص‌های مدون

۳. ایجاد نظام ارزیابی و رتبه‌بندی مؤسسات پژوهشی

۴. ایجاد سمات و تدوین شاخص‌های ملی سلامت

راهبرد ۳: ارتقاء شاخص‌های کمی و کیفی پژوهشی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقات مصوب شورای گسترش وزارت بهداشت

پروژه‌ها:

۱. پیگیری امور مربوط به ماموریت مدار نمودن دانشگاه‌های علوم پزشکی

جهت ارتقا شاخص‌ها

۲. ارزیابی میزان ارتقاء شاخص‌ها به صورت کمی و کیفی

راهبرد ۴: توسعه کمیته‌های اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی

پروژه‌ها:

۱. توسعه برنامه‌های آموزشی و توانمندسازی

۲. حمایت از طرح‌های کاربردی و پژوهشی اخلاق در پژوهش

۳. طراحی و استقرار سامانه الکترونیک فرایندهای کمیته‌های منطقه‌ای و کشوری

راهبرد ۵: تسهیل فرآیندهای انجام فعالیتهای پژوهشی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی

پروژه‌ها:

۱. اصلاح قوانین و آیین‌نامه‌ها مانند آیین نامه ارتقاء و.....

۲. سیاست‌گذاری در زمینه هدایت حداقل ۵-۱۰٪ پژوهش‌ها در مراکز تحقیقاتی

به سمت احیا معارف اسلامی، قرآن پژوهی و... با تخصیص بودجه و اعمال سیاست‌های تشویقی

۳. توسعه پایگاه‌های تحقیقات بالینی به منظور گسترش چاپ مقاله توسط

اعضاء هیأت علمی بالینی

راهبرد ۶: اصلاح و ارتقاء نظام ارزشیابی فعالیت‌های پژوهشی

پروژه‌ها:

۱. ارزشیابی فعالیت‌های تحقیقاتی کلیه مراکز تحقیقاتی علوم پزشکی کشور
۲. ارتقاء سیستم ارزشیابی مراکز تحقیقات علوم پزشکی کشور به صورت آن لاین
۳. ارزشیابی فعالیت‌های تحقیقاتی کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور
۴. ارتقاء سیستم ارزشیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی به صورت آن لاین
۵. حمایت هدفمند از مراکز تحقیقات

راهبرد ۷: توانمندسازی اعضاء هیأت علمی، محققین و دانشجویان

پروژه‌ها:

۱. توانمندسازی اعضاء هیأت علمی به نحوی که تا پایان سال ۱۳۹۴، تعداد ۸۰۰۰ عضو هیأت علمی جدید الاستخدام توانمند شوند. طبق برنامه پنجم توسعه تعداد اعضاء هیأت علمی از ۱۲۰۰۰ به ۲۰۰۰۰ خواهد رسید.
۲. بازآموزی اعضاء هیأت علمی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی علوم پزشکی، حداقل ۵۰۰ نفر سالانه

راهبرد ۸: توسعه تحقیقات بالینی

پروژه‌ها:

۱. تأسیس واحدهای جدید تحقیقات بالینی
 ۲. حمایت و پشتیبانی واحدهای تحقیقات بالینی
 ۳. ارزشیابی واحدها و حمایت از طرح‌ها و مراکز برگزیده
 ۴. ایجاد دوره دکترای تخصصی پژوهش محور
- توجه:** وضعیت موجود واحدهای تحقیقات بالینی کشور در پیوست شماره ۷ آورده شده است.

راهبرد کلان ۷- جهت دهی آموزش، پژوهش فناوری و نوآوری به سمت حل مشکلات و رفع نیازهای واقعی و اقتضائات کشور با توجه به آمایش سرزمین و نوآوری در مرزهای دانش برای تحقق مرجعیت علمی

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: هدایت، جهت‌دهی، حمایت و انتشار نتایج فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی و سایر محققین در جهت رفع مشکلات سلامت کشور، به گونه‌ای که حداقل ۵۰ درصد از فعالیت‌های تحقیقاتی در راستای اولویت‌های کشور باشد.

راهبرد ۱: هدایت و جهت‌دهی فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها به سمت اولویت‌های تعیین شده حوزه سلامت

پروژه‌ها:

۱. تدوین دستورالعمل‌های لازم جهت الزام دانشگاه‌های علوم پزشکی، مراکز تحقیقاتی، شبکه‌های تحقیقاتی و... به هدایت حداقل ۵۰٪ پروژه‌ها در راستای اولویت‌ها

۲. حمایت مالی از طرح‌های در راستای اولویت بر اساس فراخوان

راهبرد ۲: هدایت و جهت‌دهی عناوین پایان‌نامه‌های دانشجویی در مقاطع مختلف به سمت اولویت‌های حوزه سلامت

پروژه‌ها:

۱. فراهم نمودن شرایط لازم برای رشد هر چه بیشتر کمیته‌های تحقیقات دانشجویی

۲. تقویت بنیه علمی و اجرایی کمیته‌ها و آشنایی و آموزش دانشجویان با روند تحقیق در مراکز تحقیقاتی علوم پزشکی جهت ترویج فرهنگ پژوهش در بین دانشجویان

۳. تشویق و دادن هویت مستقل به کمیته‌های تحقیقات دانشجویی و فراهم کردن زمینه برای تشویق و رتبه‌بندی کمیته‌ها در عرصه‌های پژوهشی
۴. ارائه دستاوردهای علمی دانشجویان در زمینه علوم پزشکی و حمایت از برگزاری کنگره‌های تخصصی با حضور دانشجویان و وجود بخش مستقل دانشجویی در کنگره‌ها
۵. تدوین برنامه‌هایی جهت ارتقای فرهنگ پژوهش‌های دانشجویی و ارزشیابی و توانمندسازی و هم‌اندیشی و ساماندهی به فعالیت‌های پژوهشی دانشجویی به منظور افزایش مشارکت دانشجویان در بخش پژوهش با تعریف ساختار مناسب در دانشگاه‌ها

راهبرد ۳: حمایت از طرح‌های تقاضامحور

پروژه‌ها:

۱. افزایش بررسی و تصویب طرح‌های تحقیقاتی بند د ماده ۴۵ (تقاضا محور) به میزان حداقل ۱۰ طرح در سال
- هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: ارتقاء رتبه بین‌المللی یک دانشگاه علوم پزشکی به رتبه کمتر از ۲۰۰ و چهار دانشگاه علوم پزشکی به رتبه کمتر از ۵۰۰ تا پایان برنامه

راهبرد ۱: حمایت و کمک به ارتقاء شاخص‌های فنآوری دانشگاه‌های منتخب

پروژه‌ها:

۱. تدوین شاخص‌های ویژه فنآوری برای دانشگاه‌های منتخب
- راهبرد ۲:** شناسایی و برنامه‌ریزی جهت حمایت هدفمند از دانشگاه‌های برتر علوم پزشکی

پروژه‌ها:

۱. استخراج اطلاعات مربوط به رتبه‌بندی و تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران بر اساس آخرین رتبه بندی اعلام شده در دو مقطع شش ماهه
۲. بررسی و شناسایی دانشگاه‌های برتر سایر کشورها و دارای رتبه زیر ۲۰۰ و ۵۰۰ و بکارگیری به عنوان الگو و مبنای ارائه راهکارهای ضروری
۳. استخراج اطلاعات مربوط به رتبه‌بندی و تولیدات علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی منتخب بر اساس آخرین رتبه بندی اعلام شده در دو مقطع شش ماهه
۴. شناسایی و جمع‌آوری اطلاعات مربوط به محققان برتر و تشویق مناسب ایشان

راهنمای ۳: استقرار نظام علم سنجی

پروژه‌ها:

۱. تدوین نظام علم سنجی
۲. رصد وضعیت پژوهش و فناوری در سطح منطقه
۳. توانمندسازی محققین

راهبرد کلان ۸ - تربیت و توانمندسازی سرمایه انسانی با تاکید بر پرورش انسان‌های متقی، کارآفرین، خودباور، خلاق، نوآور و توانا در تولید علم و فناوری متناسب با ارزش‌های اسلامی و نیازهای جامعه

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: افزایش حمایت‌های مادی و معنوی از نخبگان و نوآوران عرصه‌های آموزش، پژوهش، فرهنگی، قرآنی و فناوری حوزه سلامت به میزان دو برابر سال پایه تا پایان برنامه

راهبرد ۱: تسهیل فرآیند ثبت پتنت در حوزه سلامت

پروژه‌ها:

۱. تدوین آئین‌نامه ثبت پتنت و مالکیت معنوی
 ۲. تدوین فرآیند و استقرار ساز و کار لازم جهت ثبت پتنت
- راهبرد ۲: تشویق و حمایت از پژوهش‌ها و فناوری‌های حوزه سلامت با تأکید بر طب ایرانی، اسلامی

پروژه‌ها:

۱. تدوین آئین‌نامه و شاخص‌های نحوه پذیرش و تأیید پروژه‌های نوآورانه با تاکید بر طب ایرانی، اسلامی
۲. حمایت مالی از نوآوران علمی در جهت بسط و گسترش ایده‌های ارائه شده از طریق صندوق حمایت از نخبگان
۳. شناسایی و جلب همکاری نخبگان و نوآوران حوزه فناوری سلامت از طریق اعلام فراخوان و تخصیص پژوهانه

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: افزایش ورود دانش‌آموختگان به دوره‌های تحصیلات تکمیلی به میزان ۲۰ درصد تا پایان برنامه

راهبرد ۱: توسعه مراکز تحقیقاتی برگزارکننده دوره‌های PhD by Research و افزایش ظرفیت جذب دانشجویان در این دوره‌ها

پروژه‌ها:

۱. افزایش تعداد مراکز تحقیقاتی مصوب مجری برگزاری دوره‌های دکتری تخصصی پژوهشی (PhD by Research) به میزان ۸۰ درصد کل مراکز تحقیقاتی مصوب شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور تا پایان برنامه پنجم توسعه
۲. برگزاری دوره MD PhD
۳. برگزاری دوره‌های دکتری تخصصی پژوهشی قرآن پژوهشی و اخلاق در پژوهش

راهبرد کلان ۹- تعامل فعال و اثرگذار در حوزه علم و فناوری با کشورهای دیگر به ویژه کشورهای منطقه و جهان اسلام

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: توسعه همکاری های بین المللی علمی، پژوهشی، فرهنگی، در حوزه سلامت با رویکرد تحقق اولویت های مورد نیاز ملی، با تأکید بر کشورهای منطقه و جهان اسلام به میزان سالیانه دو برابر نسبت به سال پایه تا پایان برنامه.

راهبرد ۱: ارتباطات و تبادلات تحقیقاتی در سطح منطقه و بین المللی به ویژه با جهان اسلام

پروژه ها:

۱. شناسایی مراکز معتبر و ایجاد هماهنگی لازم جهت برقراری ارتباط و امضای تفاهم نامه همکاری
۲. انجام طرح های تحقیقاتی مشترک
۳. بازدیدهای علمی تحقیقاتی
۴. انتقال متدهای پژوهشی
۵. حمایت از برپایی کنگره های تحقیقاتی
۶. راه اندازی پژوهشگاه جهان اسلام ISC به منظور توسعه همکاری های بین المللی
۷. برقراری ارتباط آموزشی پژوهشی و تعریف پروژه های مشترک با کارولسینکای سوئد
۸. اجرای پروژه های مشترک با سازمان بهداشت جهانی NGO ها

راهبرد ۲: تبادلات دو جانبه انتقال دانش فنی در زمینه فناوری های با ارزشی بالا با تأکید بر کشورهای منطقه و جهان اسلام

پروژه‌ها:

۱. انتقال دانش فنی تولید ۱۰ قلم از تجهیزات و دستگاه‌های پزشکی با فناوری پیشرفته و ارزیابی بالا به داخل کشور
۲. انتقال دانش فنی تولید ۱۰ داروی استراتژیک به داخل کشور

راهبرد ۳: حمایت از طرح‌های تقاضامحور

پروژه‌ها:

۱. افزایش بررسی و تصویب طرح‌های تحقیقاتی بند د ماده ۴۵ (تقاضا محور) به میزان حداقل ۱۰ طرح در سال

راهبرد کلان ۱۰- جهت‌دهی به چرخه علم و فناوری و نوآوری برای ایفای نقش مؤثرتر در حوزه علوم پزشکی و سلامت

هدف راهبردی معاونت در برنامه پنجم: توسعه نظام یکپارچه مدیریت اطلاعات و زیرساخت لازم در مقیاس ملی منطقه‌ای بین‌المللی به میزان سالیانه ۲۰٪ تا پایان برنامه

راهبرد ۱: توسعه زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات حوزه سلامت و ارتقاء فرآیندها، نظام‌ها و سامانه‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات

پروژه‌ها:

۱. حمایت از متخصصین و پژوهشگران ارائه دهنده تحقیقات کاربردی در زمینه ثبت اطلاعات سلامت
۲. حمایت از دانشگاه‌ها جهت توسعه شبکه فیبر نوری دانشگاه و مراکز درمانی وابسته
۳. توسعه سیستم ثبت اطلاعات سرطان سینه
۴. حمایت، توسعه و هماهنگی در اجرای طرح اعطای پژوهانه رساله به دانشجویان دکترای تخصصی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور
۵. توسعه و حمایت از زیرساخت سامانه الکترونیکی پایان‌نامه‌ها در راستای اجرای طرح پژوهانه در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور
۶. توسعه و حمایت وب سایت‌ها و زیرساخت‌های سامانه الکترونیکی کنگره‌های قرآن پژوهی و طب در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

راهبرد ۲: توسعه سامانه مدیریت و ارزشیابی اطلاعات علم و فناوری

پروژه‌ها:

۱. ایجاد و توسعه سامانه جامع نشریات، نویسندگان، مترجمین و ویراستاران و داوران حوزه علوم پزشکی و سایت اعضای هیات علمی و پژوهشگران حوزه سلامت و وب سایت اختصاصی برای جشنواره تحقیقاتی علوم پزشکی رازی

۲. ایجاد پورتال جامع همایش‌ها، طرح‌های تحقیقاتی، پایان‌نامه‌ها، وب سایت‌های تخصصی مراکز تحقیقاتی و آزمایشگاه‌های تحقیقاتی و ایجاد بانک اطلاعاتی گنجینه طب ایران و الکترونیک کردن کتب خطی پزشکی
۳. ایجاد سایت مرجع تخصصی فیلم‌های آموزشی پزشکی و تهیه و تدوین ۱۰۰۰ فیلم آموزشی
۴. توسعه، ارتقاء، حمایت و ارزشیابی سامانه مدیریت اطلاعات تحقیقات دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور
۵. برگزاری، نظارت و ارزشیابی کارگاه‌ها و همایش‌های علوم پزشکی و اطلاع‌رسانی کشور
۶. راه‌اندازی خبرگزاری مجازی تولیدات پژوهشی
۷. راه‌اندازی سیستم ویدئو کنفرانس بین معاونین پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی و سیستم پخش زنده اینترنتی همایش‌ها و سمینارها

راهبرد ۳: توسعه و ارتقاء کمی و کیفی نشریات حوزه سلامت

پروژه‌ها:

۱. ارزیابی نشریات و حمایت هدفمند از نشریات موفق
۲. نمایه‌سازی نشریات در پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر
۳. تصویب نشریات علمی - پژوهشی
۴. توسعه شبکه نشریات الکترونیکی علوم پزشکی کشور به منظور افزایش میانگین تعداد مقالات و تعداد ارجاع به مقالات منتشر شده در نشریات پژوهشی داخلی
۵. تشکیل شورای راهبری مجلات علوم پزشکی کشور به منظور ارتقای کیفیت فنی و محتوایی مجلات و مقالات علوم پزشکی

راهبرد ۴: توسعه و ترویج و بومی‌سازی کدینگ‌های استاندارد

پروژه‌ها:

۱. استقرار و اجرای سامانه کدینگ‌های استاندارد تحت عنوان ویکی (MeSH, SNOMED, ICD-O) و تدوین پروتکل‌ها و دستورالعمل‌های کاربردی جهت استفاده
۲. سیاستگذاری، برنامه‌ریزی به منظور اتصال سامانه کدینگ‌های استاندارد با سیستم اطلاعات بیمارستانی و پرونده الکترونیک سلامت و اجرایی کردن آن
۳. تهیه و تدوین کدینگ‌های استاندارد بومی شده‌ی (ICD-O, MeSH, SNOMED)
۴. برنامه‌ریزی و برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های تخصصی در این حوزه
۵. نظارت و روزآمدسازی مستمر کدینگ‌های استاندارد با ایجاد ساختار، کمیته علمی، رابطین ستادی و دانشگاهی

راهبرد ۵: توسعه و تسهیل دسترسی به منابع الکترونیکی دیجیتال

پروژه‌ها:

۱. تجهیز و ایجاد مرکز مدیریت منابع الکترونیک دیجیتال علوم پزشکی در معاونت تحقیقات
۲. ایجاد ارتباط اینترنت و اینترنت بین دانشگاه‌های علوم پزشکی جهت آموزش و تسهیل دسترسی به منابع الکترونیک
۳. خرید منابع الکترونیک معتبر خارجی
۴. حضور فعال در همایش‌ها و نمایشگاه‌های ناشران بین‌المللی